Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru judecător: Lupașcu Natalia
Dosarul nr. 2a-3332/23
2-23057184-02-2a-29082023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

04 decembrie 2024
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecători Natalia Mămăligă și Ala Malîi
Grefier Danu Blanovschi

examinând în ședință publică cererile de apel declarate de Gușovschi Sergiu și Ministerul Justiției al RM, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 iulie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gușovschi Sergiu către Ministerul Justiției al RM, intervenienții accesorii executorul judecătoresc Dumitru Manole, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău privind repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești,-

c o n s t a t ă:

Pretențiile acțiunii:

La 19.04.2023 Gușovschi Sergiu a depus cererea de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, privind repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În susținerea acțiunii depuse reclamantul a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004 s-a dispus încasarea de la bugetul mun. Chişinău prin intermediul Direcţiei de finanţe a Primăriei în beneficiul reabilitatului politic S. Guşovschi a sumei de 12 000 lei (suma ce echivala la data respectiva cu exact 1000 dolari SUA) și care a intrat în vigoare la 03.02.2005.

Notează că titlul executoriu l-a recepţionat executorul judecătoresc Manole, fiind expediat de către preşedintele Judecătoriei, dna Vasilevici chiar în ziua de 03.02.2005, când Hotărârea intrase în vigoare. La 21.10.2021 prin scrisoarea vicepreşedintelui Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) S.Dimitriu se reconfirmă faptul că în adresa DEDJ Centru a fost expediat titlul executoriu cu privire la

repararea prejudiciului în beneficiul lui Guşovschi S. Totodată, potrivit răspunsului, în materialele dosarului în speţă nu se conţin careva date cu privire la executarea titlului executoriu nr. 2-1811/2004 din 19.11.2004.

Menționează reclamantul că la multiplele adresări către executorul judecătoresc Manole de a i se remite originalele pe care le recepţionase în 2005 şi de pe care reclamantul a făcut o copie în biroul dumnealui, ultimul declară că le-ar fi expediat executorului Ungureanu, însă ultimul informează reclamantul că executorul Manole nu i-ar fi transmis careva titluri. Totodată, Ministerul Justiţiei prin scrisoarea din 03.02.2021 a informat reclamantul că de către domnul Manole titlurile executorii în cauză din 2005 au fost remise spre executare potrivit competenţei Consiliului Municipal Chişinău.

Susține că viceprimarii nefondat, la adresările sale în care solicită să se emită dispoziţiile de plată a sumei de 12.000 lei îi scriu, că reclamantul ar fi omis termenul de prezentare a titlului executoriu, or din cele menţionate, din materialele pertinente/concludente supra clar se vede că acest termen nu a fost omis sub nici o formă, termenul, inter alia, fiind irelevant dacă dosarul se află la executare, fapt ce nu poale fi pus la îndoiala, inclusiv și de executorul Manole cît și de Primărie, cărora reclamantul le solicita constant executarea imediata a hotărârii, or este o persoana reabilitata politic, avînd acuta nevoie de bani pentru tratament, în condiţiile în care Academia de Științe categoric refuzase executarea Hotărîrii CSJ de repunere în post.

La cererea prealabila din 09.08.2022 adresata Primarului general, a primit un răspuns formal, neîntemeiat, discriminatoriu, în care, precum și în răspunsurile anterioare nu se indica calea de atac, fiindu-i brutal respinsa cererea prealabilă. Întemeindu-și în drept cererea pe prevederile Legii nr. 87 din 21.04.11, solicită repararea de către stat a prejudiciului cauzal prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești cu încasarea prejudiciului moral din contul bugetului naţional in beneficiul reclamantului a sumei de 19 000 lei.

Aprecierea primei instanțe:

Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 07 iulie 2023, s-a admis parțial acțiunea depusă de Gușovschi Sergiu.

S-a constatat faptul încălcării dreptului lui Gușovschi Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău sect.Centru nr.2-1811/2004 din 19.11.2004. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Gușovschi Sergiu suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Pretențiile apelului:

La 11 iulie 2023 ***Ministerului Justiției*** a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 07 iulie 2023, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse.

Ulterior la 15 septembrie 2023 Ministerului Justiției a depus apelul motivat în care a indicat că instanţa de fond eronat a admis acţiunea reclamantului şi a dispus încasarea prejudiciului moral cauzat din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamant Sergiu GUŞOVSCHI.

Menționează că de către autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești au fost întreprinse toate măsurile care puteau fi în mod rational întreprinse pentru executarea documentului executoriu vizat, iar poziţia instanţei de fond necesită a fi rectificată. Nu putem vorbi despre neîntreprinderea tuturor măsurilor necesare în vederea executării documentului executoriu nominalizat, în condițiile în care nemijlocit creditorul/intimatul nu a dat dovadă de maximă diligență şi voință întru executarea documentului în beneficiul său.

Susține că responsabilitatea Statului nu se extinde dincolo de procedura de executare, iar sarcina autorităţilor naţionale în asemenea cauze este de a pune la dispoziția creditorului un mecanism (organele de executare, executori judecătoreşti), dar nu a se substitui debitorului şi respectiv - de a achita sumele adjudecate în hotărârea judecătorească.

Indică că în acțiunile executorului judecătoresc nu s-a constatat un temei de tergiversare a executării hotărârii judecătoreşti, fapt ce necesită implicarea instanţei de apel, în vederea analizei repetate a circumstanțelor şi rectificarea soluţiei dispuse.

Precizează că în urma analizării raportului motivat, prezentat de către executorul judecătoresc Dumitru Manole, se atestă că la data de 18.08.2016, reclamantul Sergiu GUŞOVSCHI s-a adresat cu o cerere prin care a solicitat remiterea originalului titlului executoriu, explicarea motivului neexecutării şi purcederea imediată la executare şi a fost informat că în urma verificării registrelor de evidentă a documentelor executorii parvenite la executorul judecătoresc, nu a fost înregistrat la executare un asemenea titlu executoriu, copia căruia a fost anexată.

Subliniază că rolul creditorului în cadrul procedurii de executare nu se rezumă numai de a înainta documentul executoriu spre executare silită şi de a solicita urgentarea executării dar, în conformitate cu prevederile art.44, alin.(5) din Codul de executare, mai este şi în a acorda executorului judecătoresc sprijin efectiv pentru aducerea la îndeplinire a executării silite, punându-i la dispoziție şi mijloacele necesare în acest scop.

La data de 29.05.2020 şi la data de 2 martie 2021, a fost oferit un răspuns din partea Primăriei mun. Chişinău, la cererea lui Sergiu GUŞOVSCHI, privind

executarea actului judecătoresc, prin care i-a fost comunicat că titlurile executorii din anii 2004-2005 sunt prezentate în copii neautentificate.

Potrivit art. 14 al Codului de executare nr. 443 din 24.12.2004, indică că titlul executoriu, eliberat în temeiul unei hotărâri judecătorești, se semnează de către judecător şi grefier, şi se certifică cu ștampila instanței de judecată, după care se prezintă în original, iar art. 16 stabilește expres că titlul executoriu poate fi prezentat spre executare în decursul a 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești în al cărei temei a fost emis.

Relevă că intimatul/reclamantul Sergiu GUŞOVSCHI nu s-a conformat legislației în vigoare, fiind omis termenul prevăzut de legislația pertinentă pentru prezentarea către debitor a documentului executoriu.

Cu privire la omiterea termenului de prezentare a documentului executoriu spre executare, notifică că, în situația în care creditorul a omis termenul de prezentare a documentului executoriu spre executare, acesta poate fi repus în termen de către instanța de judecată. Cererea de repunere în termen se depune la instanța de judecată de la locul de executare, cu anexarea probelor care dovedesc imposibilitatea prezentării în termen a documentului executoriu spre executare, în temeiul art. 18 alin.(l) şi alin.(2) din Codul de executare.

Menționează că în cazul, pierderii sau deteriorării titlului executoriu (art.19 din Codul de executare) instanța de judecată care a emis titlul executoriu va elibera, în cel mult 5 zile, un duplicat al acestuia. Cererea de eliberare a duplicatului poate fi înaintată de creditor sau de executorul judecătoresc, cu anexarea dovezilor care confirmă pierderea sau deteriorarea titlului executoriu. Cererea de eliberare a duplicatului se examinează pe baza dosarului şi/sau a materialelor anexate la cerere.

Evidențiază că instanța a conchis că, în cadrul examinării cauzei nu a fost posibil de a identifica dacă autoritatea publică locală se face responsabilă de neexecutarea hotărârii judecătorești atît timp cât nu este probat faptul recepționării documentului executoriu.

Susține că la caz, instanța acceptă argumentul reprezentantului Ministerului Justiției cu privire la faptul că în situația în care s-a constatat dispariţia/pierderea titlului executoriu creditorul era în drept să recurgă la procedura eliberării duplicatului titlului executoriu în ordinea stabilită de legislaţie.

Astfel, în procesul identificării unor soluții de alternativă, în mod firesc se atestă o prolongație a executării documentului executoriu vizat. Totodată, în contextul în care se examinează diligența şi pertinența acțiunilor organelor de executare, nu poate fi vorba despre ne întreprinderea tututor măsurile posibile de către executorul judecătoresc. Prin urmare, consideră că instanța de judecată nu trebuie să-şi formeze o idee preconcepută conform căreia orice acțiune privind presupusa încălcare a unui termen rezonabil implică în mod obligatoriu admiterea

acțiunii şi pe cale de consecință - compensarea presupusului prejudiciu suferit. Este necesar de stabilit prin probe pertinente şi concludente dacă a existat în mod veridic o culpă a autorității de executare şi subsecvent un prejudiciu. În caz contrar, o poziţie eronată, din start părtinitoare, are un efect nociv nu doar pentru societate, cât şi pentru cadrul legal, din motiv că se creează un precedent care cu trecerea timpului este tot mai greu de remediat.

Consideră că nu a fost elucidată cu lux de amănunte problematica cauzei date, în coraport cu ansamblul măsurilor ce au fost posibil în mod rezonabil de a fi întreprinse de către executor.

Mai indică că instanța de fond în mod eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul intimatului/reclamantului Sergiu GUŞOVSCHI a sumei de 15 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prejudiciul moral urmează a fi reparat doar dacă se stabileşte violarea Convenţiei, dacă a fost stabilit prejudiciul şi dacă există o legătură de cauzalitate între violarea Convenției şi prejudiciul pretins.

Conchide că prima instanță nu a motivat efectiv hotărârea privind stabilirea cuantumul prejudiciului moral, or suma de 15 000,00 lei este excesivă şi disproporțională principiilor compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, precum şi la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Consideră că suma de 15 000,00 lei, dispusă cu titlu de prejudiciu moral de instanţa inferioară este exorbitantă raportat la realitatea economică şi socială actuală din ţara noastră.

Susține apelantul că instanța de drept comun a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a dat o apreciere greșită a dovezilor administrate, aplicând eronat normele dreptului material şi drept urmare a emis o hotărâre netemeinică şi ilegală în partea admiterii parțiale a acțiunii.

Solicită admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea să fie respinsă ca nefondată.

La 07 august 2023 ***Gușovschi Sergiu*** a depus apelul nemotivat, ulterior la 28 septembrie 2023 a depus apelul motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 07 iulie 2023, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea depusă.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 7 iulie 2023, iar cererea de apel a fost depusă de Ministerul Justiției la11 iulie 2023 și respectiv de Sergiu Gușovschi la 18.08.2016, Colegiul civil constată că cererile de apel au fost declarate în termenul legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată, apelantul Gușovschi Sergiu a solicitat admiterea cererii de apel din motivele de fapt și de drept indicate, iar apelul declarat de reprezentantul apelantului Ministerul Justiției al RM, a solicitat să fie respinsă.

Reprezentantul apelantului Ministerul Justiției al RM, și Intervenienții accesorii, executorul judecătoresc Dumitru Manole și Primăria mun. Chișinău, nu s-au prezentat și nu au înaintat cerere de amânare sau de examinare în lipsă, deși procedura de citare legală a fost respectată, motiv din care conducându-se în acest sens de prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa părții absente.

Aprecierea instanței de apel:

Ascultând explicațiile participanților prezenți la proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu prevederile legislației în vigoare, Colegiul civil consideră că apelurile declarate neîntemeiate și urmează a fi respinse, din următoarele motive.

Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

De asemenea, potrivit art. 373 alin. alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În esență, după cum rezultă din materialele dosarului, prin depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a solicitat constarea încălcării dreptul reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19.11.2004 privind încasarea de la bugetul mun. Chişinău prin intermediul Direcţiei de finanţe a Primăriei în beneficiul reabilitatului politic S. Guşovschi a sumei de 12 000 lei (suma ce echivala la data respectiva cu exact 1000 dolari SUA) și care a intrat în vigoare la 03.02.2005.

Prin hotărârea contestată, s-a admis parțial acțiunea depusă de Gușovschi Sergiu. S-a constatat faptul încălcării dreptului lui Gușovschi Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău sect.Centru nr.2-1811/2004 din 19.11.2004. S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul Gușovschi Sergiu suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Hotărârea emisă a fost contestată cu apel de Ministerului Justiției, care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată, totodată a fost contestată și de către reclamantul Gușovschi Sergiu, care a solicitat admiterea integrală a acțiunii.

În materie de drept, Colegiul civil menționează că potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă, iar potrivit alin. (2) al aceluiași articol, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

În conformitate cu art. 2 alin. (6) din Legea citată, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (1) și (2) al Legii citate, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în

proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, prezintă Ministerului Finanțelor un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Din cuprinsul normei precitate rezultă că, orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dacă se constată o asemenea încălcare. Colegiul civil, raportând prevederile legale la circumstanțele cauzei, atestă că instanța de fond corect a dispus admiterea parțială a pretenției din acțiunea depusă.

La caz, Colegiul civil reiterează că hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004, pe care o invocă reclamantul/aăelant în speță, a rămas neexecutată până în prezent.

Totodată, s-a constatat că în urma neexecutării hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004, reclamantul/apelant a solicitat încasarea prejudiciului moral din contul bugetului naţional în beneficiul reclamantului/apelant a sumei de 19 000 lei.

Potrivit materialelor cauzei, se atestă că prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău nr.2-1811/04 din 19.11.2004 s-a încasat de la bugetul mun.Chișinău prin intermediul Direcției de finanțe a Primăriei mun.Chișinău în beneficiul lui Sergiu Guşovschi suma de 12 000 (douăsprezece mii) lei.

Conform răspunsului nr.07-6/3-388 din 21.10.2021 oferit reclamantului/apelant de către Judecătoria Chișinău cu privire la executarea hotărârii menționate supra, se atestă că la 03.02.2005 titlu executoriu a fost expediat spre executare în adresa DEDJ Centru, iar careva mențiuni la materialele cauzei privind executarea documentului executoriu nu se regăsesc (f.d.45).

E de remarcat că la momentul expedierii titlului executoriu spre executare, procedura de executare a fost reglementată de Titlul V al Codului de procedură civilă aprobat prin Legea R.S.S. Moldoveneşti din 26 decembrie 1964.

Astfel, Titlul V al Codului de procedură civilă aprobat prin Legea R.S.S. Moldoveneşti din 26 decembrie 1964 a fost abrogat la data de 01.07.2005, odată cu intrarea în vigoare a Codului de executare al Republicii Moldova.

La acest compartiment e de remarcat că în concordanța cu prevederile art.338 alin.(2) Cod de procedură civilă în redacția legii la momentul pronunțării hotărîrii judecătorești, titlul executor se dă la mînă creditorului-urmăritor sau, la cererea acestuia, se trimite spre executare nemijlocit de către instanţa de judecată în subdiviziunea teritorială a Departamentului de executare a deciziilor judiciare pe lîngă Ministerul Justiţiei.

De asemenea, potrivit art.347 Cod de procedură civilă în redacția legii la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, executarea hotărârilor, încheierilor şi deciziilor instanțelor de judecată şi ale celorlalte organe, enumerate în articolul

336 din prezentul cod se face de către executorii judecătorești, din cadrul subdiviziunilor teritoriale ale Departamentului de executare a deciziilor judiciare pe lângă Ministerul Justiţiei.

Conform art. 406 Cod de procedură civilă în redacția legii la momentul pronunțării hotărârii judecătorești, executarea hotărârilor în privința întreprinderilor, instituţiilor de stat, colhozurilor, altor organizaţii cooperatiste, asociaţiilor lor, altor organizaţii obşteşti se face în conformitate cu regulile generale din prezentul cod, cu excepţiile şi completările arătate în capitolul de faţă.

Ulterior, în temeiul art.50 şi art.52 din Legea nr.113 din 17.06.2010 privind executorii judecătoreşti şi ordinului Departamentului de executare nr.392 din 28.09.2010, şefii oficiilor de executare au asigurat transmiterea documentelor executorii restante şi arhiva de la executorii judecătoreşti ai oficiului de executare către executorii judecătoreşti învestiţi în funcţie.

Subsecvent, potrivit procesului-verbal din 2010 privind transmiterea procedurilor de executare şi arhiva sectorului 5 din cadrul Oficiului de executare Centru, mun. Chişinău al Departamentului de executare, au fost transmise executorului judecătoresc Manole Dumitru.

Astfel, nici un participant nu a negat faptul că la cererea creditorului, de către instanță a fost întocmit și expediat titlul executoriu evidențiat supra în adresa Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare, sectorului 5.

În virtutea celor expuse, sunt lipsite de temei alegațiile reprezentantului apelantului Ministerul Justiției referitor omisiunea reclamantului-creditor Gușovschii Sergiu de a prezenta titlul executoriu spre executare.

În același timp, în cadrul examinării cauzei părțile au invocat că nu dispun de informații unde se regăsește titlul executoriu emis (în original). Potrivit declarațiilor reclamantului, ultimul deține doar fotocopiile titlului executoriu și scrisorii de însoțire emisă de Judecătoria Centru din 03.02.2005 privind expedierea documentului executoriu (f.d.4,6) .

Potrivit fotocopiei titlului executoriu nr.2-1811/04 din 19.11.2004, certificată pe propria răspundere de reclamant, la rubrica *creditor* este indicat Sergiu Gușovschi, a.n.27.10.1953 rl. Căușeni s.Hadgimus, iar la rubrica *debitor* - Direcția de finanțe a Primăriei mun.Chișinău, str. Ștefan cel Mare,83.

După cum rezultă din raportul și referința prezentată de executorul judecătoresc Manole Dumitru, precum și răspunsul Ministerului Justiției nr.05/609 din 03.02.2021, titlul executoriu nr.2-1811/04 din 19.11.2004 a fost înregistrat sub nr.122 în Registru de evidență a titlurilor executorii transmise executorului judecătoresc sector 5 din cadrul Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare pentru anul 2005 (f.d.26-28).

Astfel, datele reflectate în fotocopia titlului executoriu prezentat de reclamant (f.d.4) coincid cu datele reflectate în Registru de evidență a titlurilor executorii

transmise în adresa sectorului 5 din cadrul DEDJ, aferente procedurii de executare silită înregistrată sub nr.122, fiind indicat în mod expres denumirea instanței, numărul și data pronunțării hotărârii judecătorești - *nr.2-1811/04 din 19.11.2004, Judecătoria Centru*, debitor -*bug. Mun. Prim.*; creditor-*Guşovschi S.*, obiectul executării-*12 000 lei*.

Totodată, la rubrica *mențiuni privind executarea* se regăsește următoarea înscriere: *expediată primăriei conform art.35 al Legii 459 M/O din 04.06.04, la 15.02.2005.*

Potrivit art.3 Legii privind modificarea şi completarea Legii nr.847-XIII din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar şi procesul bugetar nr. 141-XV din 06.05.2004 (în vigoare 04.06.2004) publicat în Monitorul Oficial al R.Moldova nr.88-90 art.459 din 04.06.2004, legislatorul a operat modificări la articolul 35, alineatele (6) şi (7) al Legii nr.847-XIII din 24 mai 1996, expunând în următoarea redacție:

"(6) Titlurile executorii, eliberate în baza hotărîrilor rămase definitive ale instanţelor judecătoreşti, ce ţin de dezafectarea incontestabilă a mijloacelor băneşti nemijlocit de la bugetul de stat se transmit spre executare Ministerului Finanţelor, iar cele ce ţin de dezafectarea incontestabilă a mijloacelor băneşti ale instituţiilor finanţate de la bugetul de stat se transmit spre executare autorităţilor administraţiei publice centrale, care, în comun cu instituţiile bugetare respective din subordine, sînt responsabile de prezentarea, spre achitare, în unităţile Trezoreriei de Stat a documentelor de plată.

(7) Titlurile executorii, eliberate în baza hotărîrilor rămase definitive ale instanţelor judecătoreşti, ce ţin de dezafectarea incontestabilă a mijloacelor băneşti nemijlocit de la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale se transmit spre executare autorităţilor executive locale, iar cele ce ţin de dezafectarea incontestabilă a mijloacelor băneşti ale instituţiilor finanţate de la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale se transmit spre executare autorităţilor executive locale, care, în comun cu instituţiile bugetare respective din subordine, sînt responsabile de prezentarea, spre achitare, în unităţile Trezoreriei de Stat a documentelor de plată."

Colegiul reține că potrivit mențiunilor în Registru de evidență a titlurilor executorii transmise în adresa sectorului 5 din cadrul DEDJ pentru anul 2005, titlul executoriu menționat a fost expediat în adresa debitorului - Primăriei mun.Chișinău în temeiul prevederilor Legii nr. 141-XV din 06.05.2004.

Totuși e de remarcat că la materialele cauzei nu se regăsește un înscris pertinent privind expedierea titlului executoriu nominalizat de către DEDJ în adresa Primăriei mun. Chișinău și respectiv recepționarea acestuia de către autoritatea publică locală.

Cu titlul de principiu, se reține că, executarea unei hotărâri judecătorești reprezintă ultima etapă a procesului judiciar și constituie un drept consfințit cumulativ de articolele 20 şi 120 din Legea Supremă. Un act executoriu neexecutat sau, altfel zis, o justiţie formală nu poate să asigure atingerea scopului de bază - protejarea drepturilor şi libertăţilor omului, proclamate de actele normative naţionale şi internaționale.

În conformitate cu prevederile art. 16 alin.(1) Codul de Procedură Civilă, hotărârile, încheierile, ordonanţele şi deciziile judecătoreşti definitive, sunt obligatorii pentru toate autorităţile publice, asociaţiile obşteşti, persoanele oficiale, organizaţiile şi persoanele fizice şi se execută cu stricteţe pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Având în vedere cele invocate, Colegiul conchide că cererea depusă de Gușovschii Sergiu cuprinde cadrul legal de adresare în instanța de judecată și obiectul litigiului dedus judecății constituie raporturile juridice rezultate din încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, guvernate de prevederile Legii nr.87 din 21.04.2011.

Așadar, în virtutea circumstanțelor descrise, reclamantul Gușovschii Sergiu pretinde că statul prin intermediul organelor sale nu este capabil să asigure respectarea dreptului la un proces echitabil în vederea executării unui act judecătoresc definitiv şi irevocabil, or, după 20 ani de când a fost iniţiată procedura de executare, nu a avut parte de executarea reală și efectivă a hotărârii, fapt care aduce atingeri grave implicit dreptului la proprietate, în lumina art. 1 Protocolul adiţional la CEDO, motiv pentru care acesta a înaintat prezenta acţiune.

Potrivit art.2 din Legea nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti, (1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege şi de legislația procesuală civilă.

Conform art.4 din Legea precitată, (1) Sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. (2) Instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărîrii

judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Reieșind din cele menționate, Colegiul consideră că, în speță instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului lui Gușovschii Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004, or în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că documentul executoriu emis în baza hotărârii sus menționate, a fost depus spre executare, fiind intentată procedura de executare, însă documentul executoriu a rămas neexecutat până în prezent.

Colegiul notează că din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004, s-a încasat de la bugetul mun. Chişinău prin intermediul Direcţiei de finanţe a Primăriei în beneficiul reabilitatului politic S. Guşovschi a sumei de 12 000 lei (suma ce echivala la data respectiva cu exact 1000 dolari SUA) și care a intrat în vigoare la 03.02.2005.

Colegiul reține că neexecutarea hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 19.11.2004 reprezintă privarea reclamantului/apelant de a beneficia de drepturile sale recunoscute prin actele judecătorești irevocabile.

Astfel, în cazul dedus judecății s-a stabilit cu certitudine că încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a avut loc din motive ce nu-i pot fi imputate reclamantului, acesta nu a împiedicat în nici un fel punerea în executare a hotărârii, nu a zădărnicit acțiuni din procedura de executare și nici nu a refuzat executarea.

Colegiul consideră necesar de a evoca prevederile art. 70 alin. (1) Cod de executare, conform cărora documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului şi conduita executorului judecătoresc.

Analizând situația de fapt în prezenta cauză, în raport cu înscrisurile anexate la dosar, coroborate cu normele de drept material pertinente cauzei, instanța de apel consideră că este întemeiată concluzia primei instanțe privind admiterea a cererii de chemare în judecată depusă de către Gușovschii Sergiu către Ministerul Justiției al RM, intervenienții accesorii – executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria Chișinău și Consiliul mun. Chișinău, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Colegiul atestă că în cauza dată este cert stabilit că, autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătoreștii, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătoreștii irevocabile, ca urmare Gușovschi Sergiu nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt

care denotă fără echivoc că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Concomitent, Colegiul relevă, pornind şi de la jurisprudența CtEDO privind neexecutarea în termen a hotărârilor judecătorești, că în principiu în absența unei justificări rezonabile executarea unei hotărâri cu o întârziere mai mare de un an constituie o încălcare a Convenției Europene, iar durata procedurilor administrative nu constituie o justificare rezonabilă pentru întârziere. Caracterul rezonabil al termenului de executare trebuie să fie apreciat după criteriile: complexitatea procedurii de executare, comportamentul creditorului şi al autorităţii competente.

Indiferent de complexitatea procedurii de executare sau a sistemului bugetar, statul este obligat să garanteze oricărei persoane dreptul la executare în termen rezonabil. Or, aceste criterii sunt inserate şi în legislația națională, citată anterior.

În acest context, reieșind din circumstanțele constatate, Colegiul conchide că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia temeiniciei pretenției privind constatarea încălcării dreptului lui Gușovschi Sergiu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 19.11.2004, și a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Gușovschi Sergiu prejudiciul moral în sumă de 15 000 (cincisprezece mii) lei.

Colegiul reține că, instanța de fond corect a menționat că situația creată în general și circumstanțele cauzei în special, reclamantul nu poate fi lezat în executarea unui drept garantat de legislația națională din cauza incapacității autorităților de stat în gestionarea unei probleme ce persistă de mai mulți ani.

Mai mult decât atât, prima instanță corect a statuat că executorul judecătoresc în calitate de persoană autorizată să efectueze executarea documentelor executorii este obligat, în conformitate cu art. 22 alin. (2) Cod de executare, să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii.

Art. 4 alin.(1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 statuează că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Colegiul va aprecia critic afirmația susținută în apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum că Gușovschi Sergiu nu a prezentat probe veridice, admisibile şi pertinente care ar confirma faptul prejudicierii considerabile a acesteia şi respectiv, nu este temei de a genera obligațiunea statului de a repara prejudiciul material cauzat acestuia, deoarece acestea se combat prin constatările menționate supra.

Cât privește apelul declarat de Gușovschi Sergiu, Colegiul la fel îl consideră neîntemeiat și urmează a fi respins, deoarece suma de 19 000 lei cu titlu de prejudiciu moral pretinsă este exagerată, iar suma de 15 000 de lei constituie o satisfacție echitabilă a despăgubirilor şi va atinge scopul şi finalitatea prevăzută de lege.

În asemenea împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanțe sunt întemeiate și legale, în concordanță cu prevederile art.239 Cod de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiate.

Luând în considerație cele expuse, Colegiul civil consideră necesar de a respinge cererile de apel depuse de Gușovschi Sergiu și de Ministerul Justiției al RM și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 iulie 2023 ca fiind legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se resping cererile de apel declarate de Gușovschi Sergiu și Ministerul Justiției al RM.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 07 iulie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gușovschi Sergiu către Ministerul Justiției al RM, intervenienții accesorii executorul judecătoresc Dumitru Manole, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău privind repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Ana Panov

Judecătorii — Natalia Mămăligă

Ala Malîi